

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kon
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 294. szám.

Hétfő, december 27.

Ünnepek és hétköznapok.

— december 27.

A hétköznapok zaja a karácsonyi ünnepek alatt egy-két napra elcsöndesedett.

Az ünnepi csöndre azonban megint csak elkövetkezik a hétköznapok zaja s úgy lehet, hogy még nagyobb mértékben mint eddig.

Az ideai karácsony különösen kritikus nap a magyar politikai hétköznapokban. Az idén éppen a karácsonyi ünnepekre következett el ugyanis a fordulat a hosszú ideje húzódo válságban s ez a fordulat majd csak most a hétköznapokban fog teljesen kibontakozni.

Hogy a rövid két napig tartó ünnepek után most ismét ránköszöntő hétköznapok mit hoznak az ünnep előtti fordulattal, ebben a percben persze nem lehet tudni.

Csak azt az egyet látjuk hogy a válság posványja kezd tisztulni s a lenyűgöző bizonytalanságból végre kibontakozik valami bizonyosság. Ez a legfontosabb momentum a politikai karácsonyban s úgy lehet, hogy igazi ünnep lesz, ha a válság megoldódik.

Hogy a válságnak vége szakadjon, ez ma már mindenkinek hő kívánsága ebben az országban, mert ha még soká húzódik, teljesen fölemeszi az országnak amugy is csenevész erejét s akkor azután egyhamar nem lesz ünnepnapja a magyarnak.

Persze természetesen, hogy a válság megoldása csak akkor lehet áldásos, ha olyan irányu lesz, amely az ország békés, nyugodt fejlődésére vezet. A karácsonyi fordulatnak csak így van jelentősége az országra. Ha újabb bonyodalmakat hoz, akkor megint csak az ünnepek előtti hétköznapokban vagyunk, ezekből a hétköznapokból pedig már igazán elég volt.

Valószínű, hogy néhány nap múlva már tudni fogjuk, hogy mit hozott a karácsony Magyarországnak. A béke és sze-

retet ünnepe volt-e valóban, vagy pedig a legsötétebb hétköznapja.

Ha béke és nyugalom születik belőle, akkor Magyarországra egy új munkás karácsony virradhat, amelyben hatalmasan tovább fejlődhet és akkor az ünnep utáni hétköznapok lesznek Magyarországnak valódi ünnepnapjai.

HIREK.

Tájékoztató

A fűtési (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 óráig közbe az urak részére nyitva van; hűtőkészlet részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hűtőkészlet részére minden nap délután 4 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad Szombaton délután deákok számára a medencefürdő nyitva (903)
A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

Január 10. Közig. Biz. ülése

IDŐJÁRÁS.

December 27.

Barométer emelkedő, d. u. 1 ó. 33 perckor: 755.5 mm.
Hőmérséklet: maximum 6.4 C., minimum -0.8 C. Csapadék: 1.3. Felhőzet: Cu—St. 3. Szélirány és erősség: SE. 2.

Jóslat a következő 24 órára: Változékony, szeles, hűvösebb. Sok helyütt csapadék.

A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül. Maximum és minimum este 8 ó. 38 p.-tól másnap este 8 ó. 38 p.-ig; csapadék reggeli 6 ó. 38 p.-tól másnap reggel 6 ó. 38 p.-ig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = réteges felhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bányafelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

A sáros karácsony.

Rosszul esik ezt a címet leírni. A sárt és a karácsony összekapcsolni, szinte meggyalazza ezt a gyönyörű ünnepet, amely csupa szín, ragyogás és tisztaság.

De hát hiába: nem mi profanizálunk, hanem maga a természet. Nem cinikus írás fröccsenti be a karácsonyi tisztaságot, hanem a valóság.

A „TORONTÁL” tárcája.

Boszu.

Martinac leütötte cigarettája hamuját s kellemes meleg hangján kezdett el beszélni.

— Vizsgálóbíró voltam akkor Montpelierben. Egy napon egy öt óra felé lélekszakadva jöttek értem Mr. D'Artique, akivel s nejevel néhány-szor találkoztam már, haldoklott Mr. Chantresnél, legjobb barátjánál s haidokolva engem hivatott. Vidéken minden közel van s elég gyorsan megérkeztem. D'Artique még hörgött, úgy feküdt átlőtt mellével a Chantres szobájában a diványon. A háziur szerencsétlen barátja körül forgolódtam és segédkezett a doktornak. A revolver, melyből a gyilkos golyó kirepült, az asztal alatt hevert. D'Artique türelmetlenül intett kezével, amint engemet meglátott, felemelkedett helyén s Chantres-re mutatva szólt:

— Chantres, a . . . gyilkosom!

A vérfagyasztó csendben, mely e szavakra támadt, csak az utolsó hörgést lehetett hallani, mely a halál közelségét jelezte. Chantres rettenetesen elsápadt, egy székre rogyott s fejét két keze közé szorította. A haldokló pedig oly tekintettel nézett rá, melyből meg lehetett érteni örömet. Majd még egyszer Chantres-re mutatott s néhány érthetetlen szót mormogva, lehajította fejét. Meghalt.

Chantrest azonnal kihallgattam. Ártatlanságát oly meggyőző hévvel bizonyította, hogy kételkedni kezdtem a haldokló állításában. Elmondta, hogy barátja látogatába ment hozzá, sokkal szomorubb volt, mint rendesen és banális beszélgetésük közepén hirtelen felkapta az asztalról a revolvert — mert a revolver a Chantresé — és mellbelötte vele magát. Azt mondta, hogy ennél többet nem tud és mikor

azt kérdeztem tőle, vajjon mi oka lehetett a halottnak, éppen nála elkövetni véres tettet, csak ezt ismételte:

— Nem tudok semmit. Csak annyit, hogy én ártatlan vagyok.

Kötelességem volt letartóztatni. A következő napok semmi új bizonyítást nem hoztak. Chantres állhatatosan megmaradt állítása mellett s az elhunyt neje, elegáns, szép asszony szintén azt vallotta, hogy nem tud ily rettenetes dolgot elhinni Chantresről. De arra mi oka lehetett a halottnak, e kegyetlen vádra ő sem tudott semmit mondani. Nem volt okom rá, hogy az asszonyt tartsam a dráma okozójának. Mindenki hűségese nek mondta és tartotta. Ferje nála csak néhány évvel volt idősebb s állandóan morózus volt is, de nejét imádtá. Chantres tipikus világfi volt. Éreztem, hogy a három ember között valami kapcsolat van e drámában, de nem bírtam elhinni, hogy Chantres gyilkosa lenne D'Artique nek. Ezt a meggyőződésemet nemcsak az őszinte tagadása, hanem különösen az okozta, hogy a haldokló szemében láttam a kielégített boszu tüzét megé-illanni. De semmi bizonyosat nem tudtam felfedezni s úgy látszott, kénytelen leszek esküdtszék elé állítani Chantrest, mikor váratlanul történt valami.

Mme D'Artique jött el az irodamba. Remegett és úgy nyugodott vállán az özvegyi fátoly, mint egy pihenő gyászmadár leeresztett szárnya.

— Bíró ur, — szólt — nem törődhetem a maga hírével, mikor másnak talán az élete van kockán. Mr. de Chantres kedvesem . . .

— Istenem, Madame, kételkednem kell benne. Tudja ezt az ön férje?

— Nem tudom . . . Nagyon nyugtalan volt és szomorú az utolsó napokban, de ez nem lepelt meg, mert sokszor volt ilyen hangulatban.

— Irt önnek Chantres?

Mert kevés ilyen csunya karácsonyra emlékezünk. Hiába igyekeztek az emberek beleringatni magukat az illúziókba, az aig sikerült egy-két órára, vagy talán annyira se. A karácsonyfak ragyogása mellett néhány pillanatra azt képzeltek, hogy tiszta fehér ragyogó világ vesz bennünket körül, de amikor az őszi eső csapdosni kezdte az ablakokat, akkor eszünkbe jutott a sár, a sötétség.

A két gyönyörű ünneppapot tönkretette a csaknem folyton zuhogó eső s a csunya piszkos sár, amely ránk fröccsent. A tiszta égi pelyhek helyett, ronda földi sár . . .

Az emberek a sáros karácsony elől persze igyekeztek földel alá menekülni. A közömbösek a kávéházakba és vendéglőkbe, a hívők pedig a templomokba, amelyek ezúttal színes szép cerimóniákkal mégis vonzóbbak voltak, mert az istentiszteletre zsufolásig megteltek.

Az istentisztelet egyébként a szokott hagyományos módon folytak le. Így pénteken éjjel 12 órakor éjfélti mise volt, melyet Magyary Pál pápai kamarás, apát mondott fényes pápi segédlettel. Szombaton, karácsony első napján reggel 6 órakor tartották az ugynevezett pásztoromist, a fél 8 és fél 9 órai csendes misék után pedig délelőtt 10 órakor ünnepi zenés mise volt, melyen szintén Magyary Pál pontifikált nagy segédlettel. A zenés mise alkalmával az egyházi ének- és zenekar Adler: „Misé”-jét adta elő a szokott precizitással, gradualéra Buschbacher Giza a „Karácsonyi dal”, offertóriumra pedig Murbach Katica az „Angyalok dala” című alkalmi szerzeményt énekeltek el tetszetősen. Vasárnap, karácsony másodnapján délelőtt 10 órakor szintén ünnepi nagymise volt a róm. kath. templomban.

A piaristák templomában karácsony első napján, szombaton délelőtt fél 12 órakor ünnepi nagymise volt, melyet dr. Kalesok Leo végzett. A mise alatt Giuseppe Buzolich Kiss Gyula orgonakisérete mellett Kianzl: „Szent dal”-at a „Bibliás ember” című operából, Knopf Sándor pedig Gounoud „Ave Maria”-ját játszotta el hegedűn. A misén itt is nagyszámú ünneplő közönség volt jelen, mely áhitattal hallgatta a szép éneket és hegedűszólót.

— Kinevezés. A m. kir. pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök

— Soha. Elég gyakran láttuk egymást, nem volt erre szükség. Mindössze egy ceruzával sebtiben írott cédulám volt tőle, néhány nappal írta a szerencsétlenség előtt. Találkoztunk volt, de nem mehettem el, mert D'Artique egész este nem hagyott el.

— Megvan ez a cédula?

— Hiába kerestem, nem találok . . .

— Nem lehet, hogy Mr. Chantres e miatt összeveszett férjével és talán verekedés közben jogos önvédelemből ölte meg?

— Igen . . . talán . . . nem . . . bíró ur, Mr. Chantres nem ölte meg . . . más lehet az . . . Nem hiszem . . . esküszöm önnek . . .

Magam is úgy gondoltam, de mi? Másnap elmentem D'Artique dolgozószobájába, hogy a kis cédulát megkeressem. Felkutatam az egész irodát, végre a többi közül kiesett egy könyv, melyből jelző cédula látszott ki. Valami azt sugta, hogy itt kell a dolog nyitját keresnem. Felvettem. Régi munka volt, a népek szokásairól. A jelző cédula csakugyan az a levélke volt, amit kerestem. Amint a könyvet kinyitottam, egy szakasz tűnt szemembe, mely kek ceruzával alá volt húzva. Elolvastam.

„Megtörténik, hogy a kínai vagy japán magát megöli azért, hogy ellenségén boszut álljon. Rettenetes boszu ez, mert a gyanúsítottat hajmeresztő zaklatásnak, vallatásnak teszi ki, mely rendszeren annak halálos ítéletésével végződik.”

Ez megmagyarázott mindent. Megértettem az elhunytak lelki gyöttrődését, kétségbeesését, halni vágyát. Megölhette volna vetélytársát, de kínosabb halált óhajtott neki. Maig is azt hiszem, hogy helyesen következtettem — fejezte be Martignac — Ha pedig nem, akkor is inkább szabadon bocsátok egy bűnöst, semhogy egy ártatlant elítéljek.

Louis Payen.

Petrovics Szilárd verseczi pénzügyi számellenőrt pénzügyi számvizsgálóvá, Vincze Imre módosi számtisztet pedig pénzügyi számellenőrré nevezte ki.

— **Uj ügyészégi megbízott.** Az igazságügy-miniszterium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Stefanovics Péter módosi kir. járásbírósi jegyzőt a módosi kir. járásbíró-ság mellett alkalmazott ügyészégi megbízott állandó helyettesévé rendelte ki.

— **Ujévi üdvözlét megváltása.** Jankó Ágoston alispán az ujévi üdvözlét megváltása címén lapunk utján 15 koronát adományozott a nagybecskereki árvaház javára.

— **Házasságok.** Két diszes esküvő is volt tegnap Nagybecskereken. Temmer Sándor nagybecskereki tekintélyes kereskedő ugyanis tegnap délelőtt tartotta meg esküvőjét az allami anyakönyvi hivatalban Sajóviz Irmával, Sajóviz Soma bájos és szeretetreméltó leányával.

Ugyancsak tegnap délután tartotta meg esküvőjét Krieshaber Sándor szabadkai kereskedő is, aki Holländer Simon itteni gabonakereskedő kedves és nagyműveltségű leányának, Margitnak esküvőjét örök hűségét. A két ifjú házaspárt dr. Klein Mór főrabbi részesítette az egyház adataiban.

— **A szabad liceum előadása.** A kultur-egyesület nagybecskereki szabad liceumában tegnap, vasárnap kiválóan sikerült és tanulságos előadást tartott Bárány Béla, a főgimnázium jeles fiatal tanára. Az előadó az északi sarkvidéket s annak lakóinak életét, helyzetét, viszonyait ismertette vonzó hatásos előadásban, amely mindvégig lebilincselte a közönség figyelmét. Utána ismertette Nansen északsarki utazását is, a melyet pompás vetített képekkel kísért Szenes Adolf tanár az ő ismert szakavatott-ságával. Az érdekes előadásért a közönség végül zajos tapsokkal és éljenzéssel honorálta az előadó Bárány tanárt.

— **Temetés.** Legutóbbi számunkban meg-irtuk, hogy Prem József lazárírói községi bíró, Prem Péter nagybecskereki római katolikus segédlelkész édesanyja hosszabb szenvedés után meghalt. Az elhunytat szombaton délután temették el a községbeliek nagy részvétele mellett s a gyászszertartást Magyar Pál pápai kamarás apát végezte nagy papi segédlettel s megható gyászbeszédben bucsúztatta el az elhunytat, ki az egész községben nagy tiszteltnek örvendett.

— **Karácsonyeste a kórházban.** Mélyen megható ünnep színhelye volt karácsony estéjén a József kórház. A kórház vezetősége ugyanis karácsonyfa-ünnepet rendezett a kórház betegei számára s ha ez az ünnep nem is a kitörő öröm ünnepe volt, de mégis bizonyos megnyugtató érzést vitt a szegény elhagyott betegek lelkébe. A hatalmas karácsonyfa előtt Magyar Pál pápai kamarás apatplébános mondott mélyen megindító beszédet, a Megváltó szenvedéseit állítva a betegek szenvedéseire, hogy ők is olyan megadással tűnjék szenvedéseiket. Azután a betegek nevében halas köszönetet mondott dr. Haidegger Lajosnak a kórház távozó igazgatófőorvosának, valamint a kórház orvosi karának is, a mire dr. Haidegger meghatótan válaszolt. Végül az ápoló irtalmas nőverek ájtatos vallási éneket énekeltek s ezzel a szép ünnep véget ért.

Itt emlíjük meg, hogy a kórházi karácsonyfa-ünnepéhez még hozzájárultak adományaikkal: Balazsi József főgimnáziumi igazgató, Madi Jeroné, Boareszko Romulusné és Baranyi Józsefné, kiknek az igazgatóság ezúton is köszönetét fejezi ki.

— **Előjáróválasztás Módoson.** Módoson a múlt héten volt az előjáróválasztás, amely alkalommal bírónak szótöbbséggel megválasztották Wieland Józsefet. Községi pénzbiztosnak egyhangulag Dókity Radovant. Községi albirónak id. Landgraf Józsefet, esküdteknek szintén egyhangulag Dragovits Gyókat, Walter Gáspárt, Landgraf Miklóst és Virizov Matyást. Községi közgyám lett Stefan Jakab. A megválasztott új előjárók még az nap folyamán letették az esküt Steinbach Antal főszolgabíró előtt.

— **A gradnucikai gazdasági szövetség közgyűlése.** A Nagybecskereki Gradnucikai és Csontikai Gazdasági Szövetség ma délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlését a volt esküdt-széki tárgyalóteremben. A közgyűlésen, melyen

Pánics Dániel városi tanácsnok elnököl, tudomásul vették a zárszámadásokat, amely szerint az összes bevétel volt 35.418 korona és 42 fillér, az összes kiadás pedig 31.121 korona és 20 fillér. Ezután megejtették a tisztújítást. Igazgató lett: Atyin György, helyettes igazgató: Tabacski Zsiva, pénztáros: Gruin János. Igazgatósági tagoknak megválasztották: Dimitrievics Györgyöt, Kirtyánszki Istvánt, Nityetin Istvánt, Momirszki Milánt, Popov Sándort és Grubacski Pétert, felügyelő-bizottsági tagokul pedig Angyel Zsivat, Lambity Mladent és Vukov Györgyöt.

— **Jótekönyvelő ünnepély Szajánon.** Nagyszerű jótekönyvelő ünnepély volt karácsony első és második napján Szajánon. Herresbacher Dénes szajáni róm. kath. plébános és Nagy Vilmosné póstamester nő kezdeményezésére ugyanis az iskolahelyiségben 30 gyermek szereplővel előadták Herresbacher plébános 5 felvonásos „Bellehemi pásztorjátékát”. A jól sikerült előadásban részt vett a község színe-java, valamint számosan a környékről is s a közönség előadás után kelkenes ünnepelt a szerzőt. Az előadásokból befolyt tiszta jövedelmet a temető rendezésére fordítják. Az előadást közkívánatra holnap és esütörtökön megismétlik.

— **Karácsonyfaünnep Törökbecsén.** A törökbecsei jótekönyvelő, mint lapunknak írják, december 24 én délelőtt 11 órakor tartotta szokásos karácsonyfa-ünnepét a törökbecsei sissány-kültéri ovodában. Soly mos Gusztávné egyleti elnök, Lind Gyula egyleti titár, néhány egyleti tag s az érdeklődő szülők nagy számban voltak jelen a kedves ünnepélyen, melyet a kicsinyek előadása: szavalt, ének, játék nyitott meg. Majd Soly mos Gusztávné, a nőgyelet elnöke kiosztotta az apróságnak az egylet adományait. 25 gyermek kapott ruhaneműt és valamennyi játékot, süteményt, gyümölcsöt, ami persze nagy örömet keltett. A sissány-kültéri ovoidába kizárólag szegény kubikusok gyermekei járnak s így a törökbecsei jótekönyvelő ünnep és annak tevékeny elnöke, Soly mos Gusztávné itt a legszebb hivatást teljesítik. A nőgyelet ezt az ovoidát másként is támogatja. Minden nyáron az aratási időben naponta levest oszt ki, úgy hogy a gyermekek egész nap nélkülözhetik a szülő gondviselését.

— **A kifosztott katonai pénztár.** A nagybecskereki katonai pénztár kifosztásának ügyében egyelőre legördült a függöny. A csendőrség és a rendőrség ugyanis a bűnygyben folytatott nyomozást befejezte s a bűnösöket, nevezetesen: Schlachta Sándort, Merschorf Pált és Veréb Györgyöt átadta a nagybecskereki kir. ügyészegnek s most a vizsgálóbíró folytatja a vizsgálatot, azután pedig az ügyet az iratokkal együtt átteszik a nagybecskereki kir. törvényszékhez, mely ítélni fog a bűnösök felett.

— **A bíróság elől a halálba.** Mint Nagy-jécsáról jelentik, Jozst József 60 éves ottani lakos, akit az egész község becsült és szeretett, a napokban lassán fölbőltötte magát. Az öngyilkossá lett öreg ember fia az öngyilkosság okaként azt beszéli, hogy apjának rendkívül fájt, hogy késő öregségére a bíróság elé idézték, pedig 60 évig soha semmi baja nem volt a törvénnyel. Becsületértési ügyben volt mint vádolt a bírelői bíróság elé idézve s ez annyira elkésértette a becsületere feltékeny öreget, hogy a halálban keresett menekülést. Sokszor hangoztatta, hogy nem éri tul ezt a szégyent, és a mikor a multkorában egy napon délután maga maradt otthon, két golyóval kioltotta életét.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legujabban a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Czvejanov Dömötör, gk. földmives és Bratu Lyubica Amália. — Frank János, gk. cipész és Harnecker Erzsébet rk. — Temmer Sándor, izr. kereskedő és Sajóviz Irma izr. — Kriesbacher Sándor, izr. kereskedő és Holländer Margit izr.

Születések: Levaity Vojin gk. földmives leánya. — Bratulov Sebő gk. földmives leánya. — Szávin Aron gk. földmives leánya. — Zimmer Károly rk. kereskedő leánya. — Lohmann Appolónia ref. napszámosnő fia. — Lóczy Antal rk. napszámos leánya. — Kosztics Vitályos gk. szabó fia. — Lóczy Julianna rk. napszámosnő fia. — Bohn József rk. napszámos leánya. — Toskov Lyubomir gk. csizmadia leánya. — Krezics Dusán gk. napszámos fia.

Halálozások: Baranyi Imréné, ág. ev. 73 éves, aggkór. — Özv. Kovács Mária, rk. 73 éves, aggkór. — Pisch Lőrincné, rk. 87 éves, aggkór. — Gatyás János, rk. 11 éves, hasi-hagymáz. — Tabacski Vitomir, gk. 15 hónapos, tüdőlob. — Eremity Lukácsné, gk. 75 éves, gyomorrák. — Barmózi András, ág. ev. 2 hónapos, ránggörcs. — Petrovics Györgyike, gk. 14 éves, hasihagymáz. — Nemesanyi Jánosné, rk. 44 éves, agyguta. — Gardinovacski Miliszlav, gk. 2 éves, roncsoló toroklob. — Gábor Luca, rk. 14 napos, életgyange. — Nedelyov Amália, gk. 2 hónapos, görcsök. — Radicev Cirjek, gk. 76 éves, aggkór. — Vukov Iván, gk. 5 éves, görcsök. — Kovács Mikos, gk. 42 éves, tüdővész. — Radonity Mihályné, gk. 70 éves, tüdővész. — Nedelyov Hajnaika, gk. 1 hónapos, görcsök. — Relyin Milánné, gk. 27 éves, szervszívbj. — Annau Milenkó, gk. 12 éves, vörheny. — Czvejity Vazul, gk. 17 hónapos, görcsök. — Konczulov Iván, gk. 4 éves, béhurut. — Lecker Mária, rk. 5 éves, görcsök. — Dévity Sándor, gk. 18 hónapos, tüdőlob.

Művészet, irodalom.

* **Svastits Eugénia hangversenye.** Mint ismeretes, a Lloyd társulat idei Szilveszter-estélyén Svastits Eugénia, a kiváló operanékesnő fog vendégszerepelni. A kitünő énekesnő műsora a következő: 1. Wagner Richard: Erzsébet belépő áriája a „Tannhäuser”-ből. 2. Makray László: „Es ist gekommen”. 3. Strausz Richard: „Traum durch die Dämmerung”. Schubert: „Gretchen am Spinnrad”. 4. Puccini: Aria a Pillangókisasszonyból.

* **Lapok versenye.** Napilapjaink folytonos versenyében az új évvel alig merül fel új mozzanat. Legalább nincs tudomásunk arról, hogy új lap indulna, ami nélkül a közelmúltban év alig mut el, új év alig köszöntött ránk. A meglevő lapokra viszont jó auspiciumok közt köszönt be az új esztendő. Válságos idöket élünk, mikor intelligens ember nem nélkülözheti az újság-olvasást. Kormányválság és új választások előtt állunk. Nem mulaszthatjuk el ily körülmények közt felhívni t. közönségünk figyelmét a napilapok közt szinte versenyen kívül vezető szerepet vívó Pesti Hirlapra, mely ma elvitáztatlanul a legelterjedtebb és leggazdagabb tartalmu napilapunk. Hétköznapokon 10-12, vasárnapokon 16-24 oldallal is többet ad, mint más napilapok és az arát egyes elárusításban sem emeli föl. Marad továbbra is 2 kor. 40 fillér havonként, egy szám ára vidéken is 10 fillér (vasárnapokon is). S ezért a változatos rovatokon kívül, melyek közül egyesek, mint az Esti levél, Mindennapi problémák, Vidéki esetek, Vegyesek, Szerkesztői üzenetek, országszerte közkeveltségre tettek szert, külön kedvezményekben is részesíti előfizetőit. Ilyen a Pesti Hirlap nagy képes naptára, mely már 20-ik évfolyamát érte meg s melyet minden negyedévi előfizető karácsonyi mellékletül ajándékba kap. Nem vetélkedhetik ezzel semmiféle külön ünnepi melléklet, mert az kiolvasva, értékét veszti, míg a Naptár egy-egy évig haszonnal forgatható. Másik kedvezmény, hogy az előfizető féláron rendelheti meg a Divat-Szalón című, pompás kiállítású divatújságot. A Pesti Hirlap azért is melegen ajánlható az olvasóközönség figyelmébe, mert pártokon kívül és felül álló politikusok írják a vezércikkeit s tájékoztatják az olvasót a politikai helyzet felől és míg tárcáival, humoros közleményeivel szórakoztatja, tudományos ismereteket terjesztő cikkeivel,

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bőr- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.
Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Kütfelügyelet: EPERJES.

Kapható Nagybecskereken: Ros'a Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobbírú fűszerkereskedésben.

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALÁBAN.

szerkesztői üzeneteivel valósággal oktatja az olvasóközönség széles rétegeit. A Pesti Hírlap előfizetési díja (negyedévre 7 korona, egy óra 2 kor. 40 fillér, (a Divat-Szalón-al együtt negyedévre 9 korona) postautalvánnyal a kiadóhivatal címére küldendő (Budapest, V., Váci-körút 78.).

Külön értesítés helyett:

Eisner Micke, Szeged
Fischer Miklós, Nagybecskerek
jegyesek. 1124-11

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politika a karácsonyi ünnepek alatt sem szünetelt. Nem volt ugyan olyan hangos és ordító, mint máskor, de azért élénk élet uralkodott körülötte. A miniszterelnökségre kijelölt Lukács László a két ünnepnap alatt folyton tárgyalt a pártok vezető embereivel, a tárgyalásoknak azonban eddig még nincs eredményük s így a karácsony sem hozta meg a várva-várt megegyezést, illetve megoldást.

Lukács László tárgyalásai.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lukács László designált miniszterelnök mind a két ünnepnapon folyton tárgyalt a pártok vezetőivel és más irányadó politikusokkal. Justh László szombaton délután tanácskozott hosszu ideig. Vasárnap reggel Lukács több politikussal tárgyalt, délután pedig Kossuth Ferencet látogatta meg, akivel másfél óra hosszat tanácskozott. Ugyancsak tegnap délután ismételt tárgyalást Lukács Justh Gyulával, majd Holló Lajossal, Batthyány Tivadarral és Nagy Ferencel. Meglátogatta Lukács továbbá Wekerle Sándor miniszterelnököt is, akivel élénk eszmecsere folytatott a válságról. Nagy feltűnést kelt, hogy Lukácsot felkereste Fejérváry Géza báró s a két államférfi huzamosabb ideig tanácskozott egymással.

Még nincs megegyezés.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai világ érdeklődése természetesen Lukács tárgyalásai körül összpontosul s mindenki szeretné tudni, hogy milyen stádiumban vannak a tárgyalások. A Nemzeti Társaskörben, ahol Lukács tegnap megjelent, megkérdezték tőle, hogy van-e már eredménye a tárgyalásoknak. Lukács László kijelentette, hogy a tárgyalásról, bármilyen kívánatos is volna, nem nyilatkozhatik csak annyit mondhat, hogy minden részről a legelőzékenyebb fogadtatásban részesült. Természetes, hogy még tárgyi nehézségek vannak, amelyeket meg el kell oszlatni.

Justh Gyula a hozzáintéztett kérdésekre szintén nyilatkozott, de ő is azt mondta, hogy a tárgyalások anyagáról és részleteiről semmit sem mondhat. Ha megegyezés lesz, azt nyomban hivatalosan publikálják.

Lukács László a királynál.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” ered. táv.) Mint politikai körökben beszéltek, Lukács László valószínűleg ma este Bécsbe utazik s holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál. Ezt a hírt megerősíteni látszik az is, hogy a király az idén karácsonyi ünnepnapjait megrövidítve ma már visszatért Bécsbe.

Kossuth Ferenc az ellenzéken.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti táv.) Kossuth Ferenc a „Budapest” legutóbbi számában a lap élén foglalkozik a helyzettel és azzal a szereppel, amely reá várakozik. A cikk végén azután a következőket írja:

Mint többségi párt tagjának voltak kötelességeim; e kötelességek megszűntek,

mint egy kisebbséghez tartozónak; mint többség nem mehettem ellenzékbe a parlamentárizmus felforgatása nélkül, de mint kisebbség ezt megtehettem, abból indulva ki, hogy én és táborom elmentünk a mérséklet legvégső határáig a nemzet által ránk rótt kötelesség teljesítése terén; e határon túl számunkra ki van jelölve az ut, vissza a mi hagyományos elveink teljességének fellelőjébe, mert hivatásunk megváltozik; e hivatás nem kötelességgel kormányozni, hanem a nemzeti ideálokat fenntartani és hirdetni leszünk hivatva. Így tűnik fel a jövő képe, melyet csak nagyon váratlan és nagyon valószínűtlen események változtathatnának meg.

Vezető politikusok nyilatkozatai.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Neue Freie Presse” egyik munkatársa, Lukács László missziója doigában beszélgetést folytatott a tárgyalások középpontjában álló politikusokkal, nevezetesen magával Lukács Lászlóval, Justh Gyulával, Kossuth Ferencel és Holló Lajossal.

Lukács László a lap munkatársának azt mondta, hogy azt hiszi, nem lehetetlen a megegyezés a függetlenségi párttal. Nagy nehézségek vannak, nevezetesen a bankkérdésben, de nem adja fel a reményt a megegyezésre és nagy szerencsétlenség volna, ha ez az utolsó kísérlet a parlamentáris megoldásra nem sikerülne.

Justh Gyula szintén nem tartja lehetetlennek a megegyezést, mert Lukács László a gazdasági önállóság alapján áll és ha Lukács László a gazdasági önállóság megvalósítására garanciákat hoz, a megegyezés meg lesz.

Kossuth Ferenc szkeptikusan nézi Lukács László fáradozásait. Ő már precízította a maga és pártja álláspontját az uralkodó előtt, elment az engedékenységgel legmesszebb határáig s mégsem sikerült a királyt meggyőznie. Nem tudja elhinni, hogy Justh még messzebb menjenek az engedékenységekben.

Holló Lajos körülbelül ugyanazt mondta, a mit Justh Gyula, tudniillik, hogy ha Lukács garanciákat hoz az önálló berendezkedésre, az önálló banknak 1911-re való felállítására, akkor a megegyezés lehetséges.

Nyilatkozik azonkívül egy vezető 67-es politikus is és arra a kérdésre, hogy lesz-e megegyezés Lukács és Justh között, azt mondta, hogy Lukácsnak az a terve, a mely a 67-es pártok konzervatív elemei, az ó-szabadelvűek és a radikális 48-asok közötti együttműködést célezza, szerinte teljesen keresztülvihetően s ha mégis megtörténne, úgy az csak igen rövid ideig tarthat.

A király karácsonya.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király a karácsonyi ünnepeket mint minden évben, az idén is Wallseeben, leányánál Maria Valéria főhercegnőnél és unokái körében töltötte. A király karácsonyi ünnepe az idén azonban rövidebb volt mint máskor, mert már ma reggel visszaérkezett Wallseeből Bécsbe. A király visszaérkezését a magyar válság elintézésével hozzák kapcsolatba.

Kereskedelmi szerződésünk Romániával.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bukarestből sürgönyzik, a román kamara mai ülésén 65 szóval 9 ellenében elfogadta a Magyarországgal és Ausztriával kötendő keresk. szerződés be-cikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Budapest, dec. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Prágából sürgönyzik, hogy az onnan ma reggel fél 8 órakor Bécsbe elindult gyorsvonat fél 10 órakor Uherzk

állomásnál összeütközött egy személyvonattal. Az összeütközés borzalmas hatása volt, mert az utasok közül 14-en meghaltak, 22-en halálosan, többen pedig könnyebben megsebesültek.

Határidő-üzel.

Budapest, dec. 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	27 84 — —
Buza (októberre)	23 56 — —
Rozs (áprilisra)	19 72 — —
Zab (áprilisra)	15 18 — —
Tengeri májusra)	13 30 — —

Közgazdaság.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóútlejt R.-T. (Budapest), heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzücről.

Budapest, december 23.

A tőzsde irányzata a lefolyt héten kisebb megszakításoktól eltekintve, mindvégig szilárd volt és különösen egyes helyi értékek élénk keresletnek örvendtek emelkedő árfolyam mellett. Minden tünet arra mutat, hogy rendezett politikai viszonyok mellett még fokozottabb mértékben jutott volna kifejezésre a tőzsde szilárd alapirányzata, ami abból is kitűnik, hogy éppen ma délután, amikor Lukács László miniszterelnökké történt designálása köztudomásúvá vált, a tőzsde ezen eseményt élénk vételkedvvel üdvözölte.

Azon értékek közül, melyekben különösen számottevő forgalom fejlődött ki, kiemeljük a magyar hitel, Magyar Jelszlog Hitelbank, Budapesti általános és magyar villamossági, Budapesti közuti vaspálya és Budapesti villamos városi vasut részvényeket, nemkülönben a Pannónia viszontbiztosító és Magyar országos központi takarékpénztári részvényeket, melyek mindegyikénél jelentékeny javulás mutatkozik a múlt heti árfolyamokkal szemben.

Figyelemre méltónak tartjuk a 4% magyar koronajáradék iránt a legutóbbi héten nyilvánult érdeklődést, ami részben a politikai helyzet tisztázódásának kihatásával, részben pedig az év elejére remélt pénzösszegekkel hozható összefüggésbe és valószínűnek tartjuk, hogy azzal párhuzamosan a befektetési értékek általánosságban szilárdulás küszöbén állanak.

A sorsjegypiacon Magyar jelzáloghitelbanki konverzionális és Pesti hazai első takarékpénztári sorsjegyekben fejlődött ki élénkebb üzlet tartott árfolyamok mellett.

A hét nevezetesebb árfolyamváltozásai

következők voltak:	december 16.	dec. 23.
magyar ált. hitelbank-részvény	780 50	788 75
pesti magy. keresk. bank részvény	3500 —	3540 —
magy. orsz. közp. takarp. részvény	1680 —	1710 —
Pannónia viszontbiztosító részvény	2 300 —	2900 —
budapesti ált. villamossági részv.	428 —	491 —
magyar villamos vasut részvény	354 50	365 50
budapesti közuti vaspálya-részvény	606 25	614 25
budapesti városi villamossági részv.	314 25	317 25

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.
Szécsányból: este 6 óra 40 perckor.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.
Szécsányból: este 6 óra 31 perckor.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocs) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyágányu vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Szécsányra: reggel 6 óra 31 perckor.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 20 perc.
Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon reggel 5 óra 30 perckor.

8281/1909. sz. Antalfalvai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett jarkováci községi orvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy képzettségüket és eddigi működésüket igazoló okmányaikat hivatalomhoz 1910. évi jan. 15-ig annál is inkább terjesszék be, mert később érkező kérvényeket figyelembe nem veszek.

Az orvosi állással következő javadalmazás van egybekötve: 1. Törzsfizetés 1960 kor. 2. A községi pénztárból 240 kor. 3. Lakbér és halottkémlésért évi 200 kor. amiért a felektől külön halottkémlési díjakat nem szedhet. 4. A husvizsgálatokért 300 kor.

Ezen járadóságok havi előleges részletekben szolgáltatnak ki.

Megjegyzem, hogy fenti husvizsgálati díj a husvizsgálati szabályrendelet felsőbb jóváhagyása után lesz folyósítva, addig az érvényben levő díjak szedhetők. Végül megállapított látogatási és műteti díjak.

Antalfalva, 1909. évi december 19.

1119-3.2 Keresztes, tb. főszolgabíró.

8060/1909. sz. A nagybecskereki járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Ittvárnok és Rögendorf községekből alakult ittvárnoki körjegyzőség segédjegyzői állása végrelegesen megüresedvén, ezen állásra, melynek javadalmazása 1000 kor., amidőn pályázatot hirdetek, felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy ebbeli szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb 1910. évi jan. 25-ig adják be.

Nagybecskerek, 1909. évi dec. 21.

1126-3.1 Lowieser Imre, főszolgabíró.

PIERRE JÁNOS műfestő Nagybecskerek, Temesvári - u., saját ház, üzlet: Pénzügyi palota. Tisztít és fest bárminemű ruhákat a legtisztábbra és pontosan. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltenek. 1118-33

Jarkovác község előjáróságától.

Árverési hirdetmény.

Alólirott községi előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy a jarkováci heti- és országos vásár vámszedési jogát egymást követő 3 három) évre a legtöbbet ígérőnek folyó évi december 28-án d. e. 9 órakor bérbe adja.

Bérfeltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órákon belül megtekinthetők.

Kikiáltási ár évi bérösszegnek megfelelően 1400 korona, melynek 10%-át az árveréskor a községi bíró kezéhez az árverelők tartoznak letenni.

Jarkovác, 1909. évi december 18.

1123-1.1 Községi előjáróság.

1611/1909. sz.

Orlovát község előjáróságától.

Hirdetmény.

Két drb kiselejtezett 3 éves kan folyó hó 27-én d. e. 11 órakor Orlovát község-házánál nyilvános árverésen el fog adatni. Orlovát, 1909. évi december 21.

1127-1.1

Popovich, főjegyző.

1058. Bvk. szám 1909.

1125-1.1

Árverési hirdetmény.

A budapesti IV. ker. kir. járásbíróóság 1908. évi Sp. V. 3644. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbíró-ságnak 1908. évi V. 467/1. számú végzése folytán Kramer Rezső s Társa budapesti cég javára 159 kor. 26 fillér tőkekövetelés és járulékai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1908. évi május 7-ik napján lefoglalt és 671 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken, Honvéd-utca 16. sz. a leendő megtartására határidődül 1909. évi december 30-ik napjának d. u. 3 órája kitűzetik, az 1909. évi V. 1746/2. sz. a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok, ló, kocszi, sátor ponyvas felszerelés, 10 drb oldalszalonna.

Nagybecskerek, 1909 évi december 11.

Kiss,

kir. bír. végrehajtó.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK A

TORONTAL

ÉRŐHIVATALÁBAN.

Szeged—nagykikinda—nagybecskereki egyesült h. é. vasút. — Érvényes: 1909. október hó 1-től.

Table with train schedules for Szeged-Karlova-Nagybecskerek and Nagyikinda-Karlova routes. Columns include station names, train numbers, departure/arrival times, and class types. Includes sub-headers like 'Szedeg—Karlova—Nagybecskerek' and 'Nagyikinda—Karlova'.